

Boerderijnummer 1.0.160
Erfnaam Kwaks of Quack
Oudste vermelding 1731
Afgebroken ca 1820

Historie boerderij

1765-1766. Inv.3.1.4. Processtukken Statenarchief no 4770.

Stukken van het voor Ridderschap en Steden gevoerde proces tussen Lambert Nijhof / Jan Treukes en Adolf Quack, koster / Jan Harmen Heilersig, allen wonende te Markelo, over het recht van collatie (het aanstellen van een dominee) aldaar. Bij deze kwestie zijn nogal gewelddadigheden voorgevallen, waaronder schietpartijen !!

Hieronder enkele getuigenverklaringen van enkele Markeloers:

Attesteren en verklaren wij ondergeschreven mids dezen ter instantie van Jan Harmen Heilersig en Adolf Kwak, dat het ons, gelijk alle degene die te Markulo wonen, ten vollen kennelijk ende bekend is, dat zulken der Markuloschen, welke het meeste tegen Dominus ten Kate geijverd hebben en nog zeer tegen denzelven zijn, ook altoos eenen diepen haat tegen de requiranten Heilerzig en Kwak hebben doen blijken omdat dezelve niet met hun tegen de collatoren en den Dominus wilden aanspannen; in zoverre zelfs dat het niet bij dreigementen tegen requiranten voornoemd gebleven maar wel tot gewelddadlijkheden zij uitgespat.

Dat korts, zodat het beroep in den jare 1760 door de Heren collatoren gedaan was, er des nachts vier kogels door het venster van J.H. Heilerzig geschoten zijn, welke door hare strekking genoegzaam toonden, dat het op de bedstede aangelegd was, te meer wijl de vrouw het kind uit de voor hun bed staande wieg willende nemen, een kogel in dezelve bij het kind vond liggen. Dat juist op hetzelfde ogenblik, of terminste in dezelfde nacht, er insgelijks vier loop-kogels door het venster van den custor Kwak gevlogen zijn, met welken het ook op deszelfs bedstede blijkt gemunt te zijn, wijl drie derzelve beneven de bedstede en de vierde in de bedplank raakte, en deze laatste wel zoo dat indien ze twee of drie duimen hoger gevlogen had de custor te beddende liggende door dezelve geraakt had moeten worden. Voorts is ons ook zeer wel bewust, dat naderhand de tuinen voor het land van den custor Kwak zijn weg getrokken en dwars over den weg gezet. Dat dezen zomer een gehele menigte ymen (bijen) hem toebehorende, aan stukken geslagen, verbrand, en ganschelijk vernield zijn. Dat nu nog niet lang geleden een gansche hooi-mijt van hem in den regen, van elkander gedragen en dus ten eenenmaal bedorven is. Dat er voor lang dreigementen gedaan zijn van Heilerzig en Kwak in actie te zullen brengen en de jongens opgestoot worden om hem over den weg gaande, na te roepen of te zingen, zijnde er op den Dominus en deszelfs goede vrienden, alsook weer op het voorval van Heilerzig en Kwak met Lambert Nijhof, spotliedjes gemaakt.

Gevende voor redenen van wetenschap, dat wij hetgeen voorschreven is of dadelijk nadat het gebeurd was van geloofwaardige menschen gehoord, of met onze eigen ogen gezien en eigen oren gehoord hebben, en dat hetzelfde geheel Markulo door straten meer en molen meer is.

Zonder argelist en in waarheids oirconde hebben wij deze onze verklaring afgegeven en eigenhandig onderteeekend, zijnde ten allen tijde oirbiedig en bereid dezelve, dies vereischt wordende, met ede tot God almagtig te sterken.

Markulo den 22 sten Jan. 1766.

Jan Nijland	Jan Henr. Gorkink	
Tonis Egbers	Hermen Helmes	
Arent Varenhorst	Jan Diekinck	
Janberent Lodewegs	Jan Klumpers	Jan Menderink

Attestere en verclare ik ondergetekende Willemijn Hartgers ter instantie van J.H. Heilersig en Adolf Qwack. Dat ik op zondagavond den 24 sten October 1765 hier in dorp Markel een groot ramoer en loopen na de Herberg den Pot vernam en ook mede daarheen liep, dat mij onderweges tegen kwam Jan Oings, knecht van Welmers, roepende loop loop daar hebben sij Lambert Nijhoff, ga den Pot in arrest die willen se na Goor toe brengen. Gaande bij mij staan en trok de rok uit en seide tegen Postjans meisje brengt die naar huis en loop in dorp en maakt allarm dat se na de Pot komen, ik wil na Kistemakers loopen en nu sal de hagel en de donder er door slaan, nu willen wij alle die donders die Lambert Nijhoff daar gevangen hebben dood slaan, slaande met een groot houd op de grond. Als ook dat ik aan de herberg de Pot comende, aldaar gesien heb dat J.H.Heilersig en Adolph Qwack, Lambert Nijhoff bij haar hadden zitten en vast hielden, en dat het huis van Jan Potman gans vol volk was, veel met blote borstrokken en blote hoofden roepende de een om bier, de ander om jenever en ook vele riepen waar is dat ten Cates pak en andere hier zitten gaudieven, wijsende op J.H. Heilersig

en Adolph Qwack en dat Otte Bloemink Lambert Nijhoff met geweld uit handen Adolph Qwack wegtrok die hem vasthield, na buiten bragt, dat ook eenen Gerrit Lodeweges de lamp uit dede en dat zoo J.H. Heilersig en Adolph Qwack uit het huis vlugten en doen een groot geschreuw kwam en gedaan wierd, sla doot nu dat ten Cates pach waar sijn nu die schelmen.

Hetwelk alle als de suivere en opregte waarheid oirbiedig ben ten allen tijde met solemnelen ede tot God almagtig te willen bevestigen.

Actum Markulo den 2 Maard 1766.

Het merk van Willemijne Hartgers

Attesteren wij ondergeschreven, ter instantie van J.H. Heilersig en A. Qwack, dat het ons gelijk allen die eenige jaren herwaards te Markulo gewoon hebben, ten vollen kennelijk ende bekend is dat de knecht van G. Kistemaker, die zich Lambert Nijhof laat noemen, in onecht geboren, en van buiten hier in gebracht en op kosten der Diaconie van Markulo opgevoed is. Dat gemelden Lambert Nijhof wanneer er questie en oneenigheid in de gelagen ontstaat, doorgaans een van de questie hebbende personen is en dat hij daar door voor eenige jaren eens zo vele sneden in zijne armen en benen ontvangen heeft, dat hij een geruimen tijd lang niet in staat was te gaan, maar genoodzaakt was zich naar Delden te laten varen, wyl hij den Heer landschrijver moest spreken. Dat hij Lambert Nijhof ook so lang het proces over het beroep van den predikant geduurd heeft, altoos de partij van diegenen getrokken heeft welke tegen de collatoren en Dominus ten Kate waren, en altoos zeer ijverig tegen zulken die voor gemelden Dominus waren en voornamelijk tegen den schoolmeester Qwack geageerd en aangegaan heeft.

Zonder argelijk en in kennisse der waarheid hebben wij deze als behelzende zaken, die geheel Markulo door bekend zijn, eigenhandig onderteekend, alleszins oorbiedig zijnde zulks vereischt wordende hetzelfde met solemnele ede tot God almagtig te sterken.

Actum Markulo den February 1700 en zesenzestig.

Jan Henr.Gorkink Arent Varenhorst Berent Dijkink.

Attesteren wij ondergeschrevene Derk Henderik Gorkink, Jan Henderik Heilers, knecht van de wed. Montenij en Cath. Heilers dat wij toen Adolph Qwack en Jan Harmen Heilersig op den 27sten October 1765 op gemene Heeren baan tegen den sogen. Drezes Kamp gaande, uit de hegge off van de wal om genoemde kamp liggende geschoten wierden, daarbij in eygene perzonen tegenwoordig geweest zijn en dus ons dat voorval ten vollen bekent te zijn, aanbiedende des vereist wordende altoos met solemnelen eede tot God almagtig te willen zweeren. Dat Lambert Nijhof het schietgeweer in de handen gehad en op hen aangelegt heeft en dat dieselfde Lambert Nijhof en niemand anders op hun heeft geschoten ten ware dat een van de twee perzonen die beneven hem, agter hetselfde eyken stubbe, daar het jong uitgesproten accerhoud gelijk thans op die hegge staad afgesneden waren, geseten of gelegen hebben het schietgeweer door Lambert Nijhof over gemelde stubbe op hen aangelegt, voor hem had losgetrokken.

Actum Markelo den 1 Maard 1766

Derk Hendrik Gorkink Jan Hendrick Heilersig Catharina Heilersig.

Attesteren wij ondergeschr. ter instantie van Adolph Qwack dat wij op zondagavond den 27 oktober 1765 aan het huis van Berent Dijkink in de Zwaan alhier zijn geweest wanneer de meester Adolph Qwack daar in kwam clagende en cermende dat ze hem en andere op de weg tussen den Pot en Markel geschoten hadden en ons zijn bebloede benen wees daarin de hagel gevlogen waare, en seide dat se Lambert Nijhof waren uit de stam van de scheut nagelopen tot heel in den Es en hem daar gevangen hadden en dat die het schieten gedaan hadde, en dat twee keerels daar een end weegs aff gestaan hadde en hij Adolff Qwack van de spraak niet anders had kunnen hooren off Jan Truikes waar daar bij geweest, en dat die Jan Truikes hem tot bewijs dat L.Nijhoff de scheute op hen gedaan hadde. etc.

Actum Markel den 4 Maard 1766

Janberent Lodewegs Jan Kosteners

In 1767 verkopen Jan ten Dam en Trientjen ter Borg voor f 400,- hun eigendoemelijke huis en hoff, het Coster Gerrits genaamd, gelegen tusschen de behuisinge van Jan Papen en de kinderen van wijlen Jan ten Bos aan Adolph Quack. Het is dus het huis waar Jan ten Dam eerder gewoond heeft.

In 1773 kopen Adolph Kwak en Heiltjen Hendriks Beumer voor f 800,- van Jan Rensink en Hendrica Siggers het plaatsjen het Coevers Broek genaamt gelegen in het Markeler Broek tussen Breukink Broek en Berent Lodewig sijn plaatsjen met huis, hof, hoge en lage landerijen.

Eveneens in datzelfde jaar kopen zij voor f 250,- van Hendrik Wansink en Harmina Breukkink een kamp land gelegen op het Wonselaar aan de Bolksbeeke omtrend het Coevers Broek met alle de binnen den sloten begrepen hooge en lage grond, sijnde vrij en allodiaal.

In 1775 lenen Adolph Kwack en vrouw Heiltjen Hendriks Beumer f 1500,- van Mr. Jacob Jan Fockink burgemeester der stad Deventer. Als onderpand wordt genomen hun huis en hof tussen de behuisinge van Jan Rensink en de wed. ten Bos, het kampje land de Striiskampje genaamd in den Koekkoek tussen de landen van Sligman, Klaas Brinkers en de wed. Montenij, welk kampjen was aangekocht van Gerrit Leuvelink en Aaltjen Kuipers.

In 1778 kopen Adolph Quak en Heiltjen Beumers voor f 698,- van Berent ten Zijthoff het halve erve Kuipers; zij lenen hiervoor f 350,- van dominee Bernardus ten Cate.

In 1778 koopt Adolph van D.H. Snell een huis en hof, het Jabbinga of Scholtus genaamt, voor f 450,-. Bovendien koopt hij een hoekjen land van Harmen Kuipers, een idem van Claas Brinkers, een idem van Ebbekink en van Berent ten Zijthoff het halve Cuipers plaatsjen.

In 1784 verkopen Adolph Quak en Heiltjen Hendriks Beumers voor f 800,- aan Berend ten Zijthoff en Johanna ter Weele het halve erve Eppink of Cuipers met de hoge en lage landerijen, getimmertens en houtgewassen.

In 1787 verkopen Adolf Qwack en Heiltje Beumer 3 schepel land in de Noordesch aan Jan Looman voor f 350,-.

1790. RAO. Drost van Salland. Inv.nr. 29.

Vordering tot verdeling van een nalatenschap met Adolf Kwak, wed. van Heiltje Hendriks Beumer.

In 1796 lenen Hendrikus Warmelink en vrouw Hendrika Kwack f 500,- van Harmen Snellink op Letink met als onderpand de 4 eersten mudden zaayland van het huis af aan gerekend in de Riet gelegen.

Op 29-8-1798 kopen Berend Oonk en Jenneken Bloemendal een huis, hooi- en bouwland in 't Coevers in het Markeler Broek voor f 900,- van Hendrikus Warmelink en Hendrika Kwak.

1805. RAO. 62.2. Processtukken Rechterlijk Archief Richterambt Kedingen. Inv.nr. 63.

Mr. J.B. Auffmorth, aanlegger, ca H. Warmelink voor zich en namens zijne huisvrouw Hendrica Quak, als erfgenamen van wijlen hun vader Adolf Quak, gedaagden, inzake vordering tot betaling van restant kooppenningen van de door wijlen Ad. Quak gekochte gronden der marke Marculo.

In 1805 kopen Hendrica Kwak, de wed. van H. Warmelink, en Anthony Hartgerink voor f 173,- bij publieke verkoop een huisjen en daarbij gehorende hof staande en gelegen binnen Markelo tusschen de huizen van de eerstgemelde koopersche en dat van H. Stam. Verkopers zijn de erfgenamen van Trijntjen ter Borch, te weten Aaltjen ten Bos gehuwd aan Garrit Hulbers, Garrit ten Bos en Teune Meddeler, Jan ten Bos en Gerridina Aalbrink, Clara ten Bos gehuwd aan Jan van de Haar en Hendrika ten Bos gehuwd aan Egbert Bekkink.

In 1808 wordt er een maagscheiding opgemaakt na het overlijden van Hendricus Warmelink in 1805. De weduwe Hendrica Kwack zal hertrouwen met haar zwager de wed. Jan Warmelink. De 3 nagelaten kinderen komt ieder voor vaderlijke goed toe f 100,- en aan de dogters bovendien een bedde met toebehoren met linnen zoals onder fatsoenlijke luiden gebruikelijk is en aan de zoon een bruidegomskleed. Als onderpand geldt hiervoor het plaatsjen het Wonselaar, hetwelk dus in eigendom is van Hendrika, in het Markelosche Broek gelegen.

In 1811 bestaat de veestapel uit 1 merrie, 2 koeien, 4 vaarsen en 1 kalf.

1811-1815 huisnr 471.

12-9-1907. Zondag j.l. is te Deventer in den ouderdom van ruim 96 jaren overleden de heer H.A. Warmelink, oud-landmeter bij het kadaster aldaar. De overledene was te Markelo geboren 3-3-1811 en kwam door zijne betrekking vroeger nogal veel met de ingezetenen dezer gemeente in aanraking. Vandaar dan ook dat hij bij het oudere geslacht als "Dieksoom" algemeen bekend was.

In de consistoriekamer der kerk hangt een teekening met het volgende onderschrift: "Afbelding van de oude kerk te Markelo in 1840 afgebroken en door de tegenwoordige vervangen die op den 29-8-1841 door dominee H.W. Stroink is ingewijd. Opgedragen aan den weleerwaarden kerkeraad der Nederlandsche Hervormde gemeente van mijne geliefde geboorteplaats door H.A. Warmelink, gepensioneerd landmeter 1e klasse van het kadaster Deventer den september 1899". Van zijne hand is bij de fa. Scheen te Lochem verschenen: "Geschiedenis van Markelo".

Bewoning

Adolph Quax, rentmeester op Stoevelaar, oorspronkelijk afkomstig van Saksen (Odekerke); eind 17e eeuw naar Nederland.

Kind:

1. **Willem Quax**, in 1743 (?) benoemd tot koster/schoolmeester, overleden voor 1748. Zie kwestie 1760 benoeming ten Cate daar zit een brief in waar hij in 4-1730 wordt voorgedragen tot koster/schoolmeester.
Gehuwd voor de kerk op 27-05-1731 te Markelo met **Johanna Charlotte de Bos**, 24 jaar oud, gedoopt op 07-04-1707 te Venlo, overleden na 1769 te Markelo, dg. van Christoffer de Bos/Venlo.

Uit dit huwelijk:

1. **Adolph Quax**, gedoopt op 04-05-1732 te Markelo.
2. **Johannes Christoffel Quax**, geboren circa 1734 te Markelo, huwt in 1771 te Amsterdam met J.E. van Berrewijk.
3. **Agnis Quax**, geboren circa 1736 te Markelo.
4. **Johanna Angenes Quax**, geboren circa 1738 te Markelo, huwt in 1764 te Amsterdam met Hendrik Otto.
5. **Amilia Quax**, geboren circa 1741 te Markelo.
6. **Jacob Quax**, bakker, geboren circa 1743 te Markelo, huwt in 1769 te Amsterdam met Mientje van Lier en hertr. in 1771 te Amsterdam met Meritje de Beer.

Adolph Quax, koster/schoolmeester, gedoopt op 04-05-1732 te Markelo, overleden circa 1795 te Markelo.

Gehuwd voor de kerk op 37-jarige leeftijd op 21-10-1769 te Markelo/Terwolde met **Heiltje Beumers**, overleden circa 1788 te Markelo, dg. van Hendrik Beumers/Terwolde.

Uit dit huwelijk:

1. **Willem Kwaks**, gedoopt op 01-07-1770 te Markelo.
2. **Hendrica Kwaks**, gedoopt op 04-04-1773 te Markelo.

Hendrica Kwaks, gedoopt op 04-04-1773 te Markelo, overleden op 12-06-1835 te Markelo op 62-jarige leeftijd.

Gehuwd voor de kerk (1) op 19-jarige leeftijd op 11-11-1792 met **Hendrikus Warmelink**, 25 jaar oud, koster/schoolonderwijzer, gedoopt op 15-11-1766 te Heemse, overleden op 12-05-1805 te Markelo op 38-jarige leeftijd, zn. van Albert Warmelink.

Gehuwd voor de kerk (2) op 35-jarige leeftijd op 20-05-1808 te Markelo. Huwelijksdispensatie wegens zwagerhuwelijk 11-3-1808 zie jaarboek CBG 1976. Echtgenoot is **Jan Warmelink**, 49 jaar oud, vanaf ca 1815 schoolonderwijzer/kerkmeester/koster, gedoopt op 20-05-1759 te Heemse, overleden op 20-07-1832 te Markelo op 73-jarige leeftijd, zn. van Albert Warmelink en (als wed. van Willemina Schuurman) met 5 kinderen gekomen van Ulsen.

Uit het eerste huwelijk:

1. **Albert Wilm Warmelink**, geboren op 09-02-1793 te Markelo, overleden jong.
2. **Albert Wilm Warmelink**, geboren op 09-11-1794 te Markelo, overleden jong.
3. **Heiltjen Warmelink**, geboren op 24-03-1797 te Markelo, overleden op 18-07-1861 te Markelo op 64-jarige leeftijd.
Gehuwd op 30-jarige leeftijd op 06-09-1827 te Markelo met **Jan van Dam**, molenaar, geboren 1796 te Putten, overleden op 29-10-1875 te Markelo. Sticht in 1836 de molen de Hoop, nu bekend als Buursinks molen.
4. **Berend Jan Warmelink**, vanaf 1821 schoolmeester, geboren op 08-04-1799 te Markelo, overleden op 30-01-1832 te Markelo op 32-jarige leeftijd, huwt 25-3-1830 molenaarsdochter Johanna Hendrika Monsuur.
5. **Anna Margaritha Warmelink**, geboren op 21-10-1803 te Markelo, huwt 3-5-1838 met koetsier Dirk Hakkert/Deil bij Buurmalsen.

Uit het tweede huwelijk:

6. **Willemina Lucretia Warmelink**, geboren op 03-03-1811 te Markelo, overleden op 07-02-1864 te Lochem op 52-jarige leeftijd, huwt 11-3-1833 met schoenmaker Jacob

Swaters/Lochem.

7. **Hendrikus Adolf Warmelink**, landmeter, geboren op 03-03-1811 te Markelo, overleden 09-1907 te Deventer, bijgenaamd Dieks-Oom; schrijver van het boekje: de geschiedenis van Markelo. Huwt 13-11-1841 te Eibergen met Alberdina Johanna Bennink. Zij hadden 2 zn.: Dirk Jan Hendrikus Warmelink (ook landmeter kadaster) ovl 1915 te Deventer en Jan Berend Antony Warmelink (telegrafist) ovl 1911 te Gorssel.

Uit het eerste huwelijk van Jan Warmelink zijn in Duitsland geboren:

Kinderen:

1. **Albert Warmelink**, bakker, geboren te Ulsen Koningrijk Hannover, gedoopt op 01-08-1792 te Ulsen, overleden op 01-02-1857 te Markelo op 64-jarige leeftijd, huwt in 1820 met wed. Geertruy Kistemaker.
2. **Anthony Warmelink**, gedoopt op 22-06-1794 te Ulsen D.
3. **Anna Margaritha Warmelink**, gedoopt op 21-08-1796 te Ulsen D, huwt 29-8-1818 te Hoogland met Jan Reinik.
4. **Hendrica Warmelink**, gedoopt op 11-11-1798 te Ulsen D.
5. **Gerhardus Warmelink**, timmerman, geboren te Ulsen (Koningrijk Hannover), gedoopt op 31-01-1802 te Ulsen, overleden op 09-06-1860 te Markelo op 58-jarige leeftijd, huwt met wed. Aaltjen Schotermans.